

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

**СЕКЦІЯ № 6. ЕКОЛОГІЧНА ФІЛОСОФІЯ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК:
ЕТИКА, ПРИРОДА, СУСПІЛЬСТВО**

Жарких Володимир

СУЧАСНА ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА У СВІТЛІ ПОСТУЛАТІВ
ФІЛОСОФІЇ ПРАГМАТИЗМУ..... 234

Барков Степан

СУСПІЛЬСТВО І СТАЛИЙ РОЗВИТОК: СОЦІОЕКОЛОГІЧНА
ПЕРСПЕКТИВА..... 236

**СЕКЦІЯ № 7. ФІЛОСОФІЯ ЗДОРОВ'Я: ВИЗНАЧЕННЯ, ЦІННОСТІ ТА
ПРАВО НА ЖИТТЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ**

Базелюк Оксана

ВИКЛИКИ ТА СТІЙКІСТЬ ЗДОРОВ'Я МОЛОДІ В УМОВАХ
ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ..... 239

Баранюк Поліна

САМОГУБСТВО ЯК ПРОБЛЕМА ФІЛОСОФІЇ..... 243

**СЕКЦІЯ № 8. ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ В ОСВІТІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО
ПРАКТИКИ**

Піддубний Олександр

ЗНАЧЕННЯ ТА РІЛЬ ПОЗИТИВНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В
ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ..... 247

Міщук Віталій

ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В
ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ..... 250

В'язовченко Ілля

ЛІДЕРСТВО ЯК ПРОВІДНА УМОВА РОЗВИТКУ
СТРЕСОСТІЙКОСТІ..... 253

Коломієць Тетяна

ЛІДЕРСТВО Й УПРАВЛІНСЬКІ НАВИЧКИ У МЕДИЧНІЙ
ОСВІТІ: ВІД ТРАДИЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ДО ІННОВАЦІЙНИХ
СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ..... 255

МІЩУК ВІТАЛІЙ

курсант гр. 345, факультет тилового забезпечення

Науковий керівник: **КАДІЄВСЬКА ІРИНА**, докторка філософських наук, професорка кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін
Військова Академія, м. Одеса, Україна

**ЗАСТОСУВАННЯ АКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В
ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ**

Сучасні тенденції реформування вищої військової освіти потребують не тільки організаційних, але й світоглядних змін, що стосуються вибору більш актуальних методів та підходів у навчальній роботі із курсантами. Успішна реалізація нової Доктрини Лідерства в військовій освіті потребує осучаснення та оновлення всього навчального процесу. Так на сьогоднішній день є цілком зрозумілим, що застарілі звички в освіті, пов'язані із домінуванням пасивних методів навчання не відповідають окресленим в Доктрині провідним цілям та завданням. Професорсько-викладацький склад прекрасно розуміє, що головним недоліком таких звичних для нас пасивних методів навчання як звичайні лекції та семінари, є недостатність повноцінної комунікації, діалогу та творчої взаємодії між викладачами та курсантами. Натомість активні методи навчання вражають своєю функціональністю, різноманітністю та виявляються набагато більш ефективними. На щастя в реальному освітньому процесі все більше й більше викладачів починають це усвідомлювати та активно застосовувати інтерактивні лекції, рольові та діалогові ігри, вікторини та методи проектів. Проводяться дебати та круглі столи. Особливої популярності в сучасній військовій освіті набуває тімбілдінг, кейс метод та мозковий штурм. Очевидно через таке розширення методологічної бази вже зараз ми можемо спостерігати позитивні зміни у навчальному процесі. Саме завдяки регулярному та цілеспрямованому застосуванню подібних методів набагато краще досягається мета навчання, якою є підготовка фахівців до виконання конкретних видів діяльності за рахунок формування в них відповідних зазначених в Освітніх програмах компетентностей. Також можна із впевненістю зазначити, що самі курсанти із вдячністю та цікавістю ставляться до подібних інноваційних підходів у навчанні. Їм приємно проявляти креативність та гнучкість мислення під час виконання практичних вправ на заняттях. Вони з ентузіазмом залучаються до командної роботи, намагаючись проявляти свої найкращі якості та бути корисними для своєї команди. До речі саме такої роботи й вимагає від нас Доктрина Лідерства, коли кожен курсант стає відповідальним та ініціативним учасником процесу навчання. Коли ми розглядаємо досить широкі можливості використання активних методів навчання в військовій освіті варто усвідомлювати, що вони реально сприймаються молоддю набагато краще, ніж пасивні. Тут велике

значення має не тільки можливість проявити свої творчі та лідерські якості, але й швидше оволодіти професійними компетентностями. Таким чином можна зробити висновок про те, що комплекс активних методів навчання орієнтований на особистісний розвиток курсантів. В цьому контексті краще й легше відбувається отримання професійних компетентностей та креативне розв'язання конкретних проблем. Під час використання вищезазначених методів здобувачі вищої військової освіти краще навчаються, що в майбутньому дозволить їм успішно застосовувати набуті професійні компетентності на практиці. Також слід відмітити, що завдяки застосуванню активних методів навчання у курсантів формується проактивна життєва позиція, покращується рівень комунікації та співпраці із іншими людьми. Особливої актуальності в цьому контексті набуває широке застосування можливостей тимбілдингу. Перші згадки про подібні експерименти можна знайти у літописах Стародавнього Риму, в яких зазначається, що вже тоді активно використовувались різноманітні спеціальні заходи та ігри для підтримки бойового духу воїнів. У сучасній військовій освіті США успішно практикують т.з. «Мотузковий курс». Це програма курсу психологічної та фізичної реабілітації. Успішний колектив, за цією філософією має працювати ефективно та злагоджено, як єдиний організм. Керівник, як будівельник команди, повинен вміти враховувати можливості та потенціал всіх членів колективу. Саме для того, щоб знайти індивідуальний підхід до кожного в команді та з'ясувати, хто є хто у колективі, й існує тимбілдинг. Він дає прекрасну можливість кожному проявити свої позитивні якості, краще зрозуміти своїх колег та зблизитись із ними. Доречі варто підкреслити, що окрім підвищення ефективності в роботі, така приємна та насичена враженнями комунікація прекрасно задовольняє духовні потреби, знімає напругу та психологічно розвантажує. Крім цього варто усвідомити, що саме тимбілдинг ненав'язливо розвиває у співробітників теплі почуття як симпатії один до одного, так й загальної прихильності до роботи. Мабуть кожен із нас знає, як приємно отримувати «позитивний зворотній зв'язок» від членів своєї команди! Тимбілдинг – це процес, спрямований на зміцнення команди і підвищення настрою всіх співробітників. Цей підхід ґрунтується на розумінні ключових принципів, що сприяють успішності командної роботи. По-перше це розвиток довіри. Надзвичайно важливим завданням є створення творчої, вільної та розкутої атмосфери ентузіазму та взаємопорозуміння. Оригінальні вправи, ігри та завдання зазвичай допомагають членам команди комфортно познайомитись, спілкуватись та проявляти креативність у спільній роботі. Також особливого значення набуває стимулювання ефективної комунікації. Тимбілдинг дозволяє прекрасно розвивати такі важливі навички комунікації як: уважне слухання, взаємопорозуміння та вираження власних ідей. Тимбілдинг чудово сприяє розвитку творчих навичок та постійно стимулює нестандартне мислення. Тимбілдинг взмозі підвищувати мотивацію в роботі

команди. Ігри, командні завдання та досягнення спільних цілей створюють позитивну атмосферу та надихають на досягнення успіху. Таким чином тимбілдінг являє собою сукупність різноманітних активних заходів (тренінги, дебати, ігри тощо), спрямованих на згуртування колективу та покращення якості командної роботи. Найпопулярнішими видами тимбілдингу є: психологічний, творчий, спортивний, історичний та екзотичний. Психологічний тимбілдінг перш за все передбачає проведення цікавих ігор на розвиток емоційного інтелекту та емпатії, взаєморозуміння, виявлення лідера та покращення якості командної роботи. Актуальним є використання тренінгів, тестів, спільного вирішення завдань, пошуків виходу зі складних ситуацій. Їх сенс полягає в тому, щоб члени колективу вчилися краще розуміти логіку прийняття рішень іншими людьми та із задоволенням проявляли свої вміння, таланти та здібності в колективі. Важливою частиною такої роботи є з'ясування ролей та психологічних установок своїх колег. Найпростіший приклад такого тимбілдинга – вправи "на довіру", «на підвищення впевненості у собі», «на підвищення стресостійкості», тощо. Досить розповсюдженим та популярним є спортивний тимбілдінг. Незважаючи на назву, спеціальна фізпідготовка тут не потрібна: завдання підбираються з урахуванням віку та фізичного стану учасників. Історичний, екзотичний та творчий тимбілдінг також містять багату палітру різноманітних рольових ігор, цікавих вправ та інших активностей, спрямованих на підвищення ефективності командної роботи, психологічне розвантаження та вдале поєднання приємного з корисним. Тут учасники можуть ставити п'єси, співати в караоке, спільно малювати картини, влаштовувати танцювальні заходи, проводити костюмовані історичні реконструкції. За бажанням це може бути навіть сплави по річках, рафтинг, сходження в гори, спільні подорожі тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Архипова С. П. Основи андрагогіки : навч. посібник. Черкаси–Ужгород: Мистецька лінія, 2002. 184 с.
2. Дяченко-Богун М. Активні методи навчання у вищому навчальному закладі. Вісник педагогічної майстерності. 2014. Вип. №14. С. 74–76.
3. Кадієвська І.А., Остапчук Т.С. Подолання емоційного вигорання та хронічного стресу як один із пріоритетів в військовій освіті (соціально-філософський аспект) Перспективи. Соціально-політичний журнал № 4, 2024, С. 60-67.
4. Кадієвська І.А., Остапчук Т.С. Новий вектор розвитку військової освіти в Україні (соціально-філософський аспект) Наукове пізнання. Методологія та технологія Випуск 2(54), 2024 С.46-53.

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.